

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14356/2023
08.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Сврзић, адвокат из ..., против тужене Република Србија, Високи савет судства, Виши суд у Смедереву, кога заступа законски заступник Државно правобранилаштво Београд, Одељење у Пожаревцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1284/22 од 02.11.2022. године, у седници одржаној 08.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1284/22 од 02.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву П 1839/21 од 16.09.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете исплати укупан износ од 2.904.000,00 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе, све ближе одређено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 234.740,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1284/22 од 02.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да му тужена, на име накнаде штете, исплати укупан износ од 2.904.000,00 динара са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ од 24.000,00 динара почев од 20. у месецу за претходни месец. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка из става другог изреке првостепене пресуде, тако што је тужилац обавезан да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 82.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је решењем Општинског суда у Великој Плани од 24.10.2005. године, без заснивања радног односа, примљен на обуку у својству ... у том суду. Уговором о стручном оспособљавању закљученим између здравствене установе ... „ББ“ и тужиоца, одређено је да се тужилац прима на стручно оспособљавање у трајању од једне године, на период од 04.12.2006. године до 04.12.2007. године, са могућношћу продужења овог уговора до стицања права на заснивање сталног радног односа. За наведени период тужилац је примао накнаду од 24.000,00 динара месечно, увећану за нужне трошкове које има у обављању својих дужности. Дана 23.03.2007. године, тужилац је лишен слободе, а решењем Окружног суда у Смедереву од 25.03.2007. године, одређен му је притвор. Због наведеног, тужилац је решењем Општинског суда у Великој Плани од 26.03.2007. године удаљен са ... рада, те му је престало својство приправника ... у том суду. Такође, решењем здравствене установе ... „ББ“ од 30.06.2007. године, отказан му је уговор о стручном оспособљавању. Према потврди о привремено одузетим предметима МУП РС, Секретаријат у Смедереву, тужиоцу је 26.03.2007. године од стране полиције одузета студентска књижица – индекс ... факултета Универзитета у ... и диплома о стеченом високом образовању и стручном називу дипломирани ... факултета Универзитета у ..., издата дана 25.05.2004. године. Тужиоцу је притвор укинут решењем Окружног суда у Смедереву од 23.05.2007. године. Решењем Вишег суда у Смедереву К 94/16 од 27.04.2017. године, које је исправљено решењем од 04.05.2017. године, обустављен је кривични поступак против тужиоца због продуженог кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези са ставом 1. и 61. Кривичног законика, услед наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредби чланова 154, 155. и 189. Закона о облигационим односима, закључио да је тужилац остао без посла, јер је против њега покренут кривични поступак, да је за време трајања кривичног поступка био онемогућен да се запосли, јер му је одузета диплома о стеченом образовању, те да је због тога претрпео материјалну штету у виду измакле користи за коју је одговорна тужена, с обзиром да постоји узрочно-последична веза између материјалне штете коју је тужилац претрпео и вођења кривичног поступка. Због наведеног, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и тужиоцу за тражени период досудио месечне износе накнаде у висини коју је остваривао код свог послодавца пре покретања кривичног поступка. На досуђене месечне износе накнаде, коју би остварио да није било штетне радње, тужиоцу је призната законска затезна камата од датума доспећа накнаде, све у складу са 277. ЗОО.

Одлучујући о жалби тужене, у ситуацији када је одлука првостепеног суда већ једном била укинута, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, тако што је одбио тужбени захтев тужиоца закључујући да на страни тужене нема одговорности за штету коју је тужилац претрпео, у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Чланом 154. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78...“Службени гласник РС“, број 18/20), прописано је да ко другоме проузрокује штету, дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Према члану 155. ЗОО, штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и nanoшење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета).

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Предмет тужбеног захтева је накнада штете у виду измакле користи због незаконитог рада органа тужене. Одговорност тужене државе као правног лица за штету коју проузрокује њен орган постоји када је трећем лицу штета проузрокована у вршењу или у вези са вршењем функција државног органа, те када је штета настала као последица таквог рада органа који се може сматрати прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења. Орган који поступа у оквиру законских овлашћења није одговоран за штету прописану чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да у конкретном случају нису испуњени услови за примену одредбе члана 172. ЗОО. Сама чињеница да је против тужиоца вођен кривични поступак, који је на крају обустављен, није довољна за закључак да постоји неправилан и незаконит рад органа тужене, с обзиром да су органи тужене поступали у оквиру законом датих овлашћења. Покретање и вођење кривичног поступка представља употребу легалних правних средстава против могућих и потенцијалних учинилаца кривичних дела и подразумева закониту процедуру, током које су окривљени заштићени претпоставком невиности. Примена правних средстава не представља неправилан и незаконит рад ни у ситуацији када је окривљени ослобођен оптужбе, када је оптужба одбијена или поступак обустављен. Имајући у виду садржину постављеног тужбеног захтева, на тужиоцу је био терет доказивања конкретног пропуста у раду органа тужене и радњи предузетих на његову штету које се могу правно стандардизовати незаконитим и неправилним радом и постојање узрочно-последичне везе између таквих радњи и предметне штете, а које тврдње тужилац у тужби није изнео нити доказао током првостепеног поступка. Дакле, у одсуству конкретно утврђених противправних поступака од стране органа тужене током покретања и трајања кривичног поступка, чињеница да је кривични поступак окончан без осуђујуће пресуде, сама по себи, није довољна за закључак о постојању неправилног и незаконитог рада органа тужене, па тужилац према општим одредбама члана 172. Закона о облигационим односима, нема право на накнаду штете коју потражује. Тужилац не наводи да је тражио заштиту права на суђење у разумном року, па трајање кривичног поступка које је резултирало његовом обуставом не води одговорности тужене у смислу одредбе члана 172. ЗОО у парничном поступку.

Због наведеног, неосновани су наводи ревизије да је тужилац доказао основ одговорности тужене самом чињеницом да му је диплома одузета, а кривични поступак обустављен и да се неправилан и незаконит рад органа тужене огледа управо у чињеници да тужена није доказала кривицу тужиоца за кривично дело које му је било стављено на терет. Наиме, тужилац у току поступка није пружио нити предложио доказе на околност да је управо тужена својим поступањем и радњама одговорна за дуго трајање кривичног поступка према тужиоцу, који је на крају обустављен због апсолутне застарелости кривичног гоњења. Разлог дугог трајања кривичног поступка може се огледати у спољним чиниоцима, као и радњама трећих лица на које тужена не може утицати, чак и када поступа у законским оквирима својих овлашћења. Следом наведеног, како тужилац у смислу члана 231. ЗПП није доказао да постоје елементи који воде одговорности за грађанскоправни деликт тужене државе, правилно је одбијен постављени тужбени захтев.

Приликом доношења одлуке, овај суд је ценио остале ревизијске наводе, али је закључио да исти нису од утицаја на другачију одлуку, јер је другостепена пресуда донета правилном применом материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, донета применом одредби чланова 165. став 2., 153. став 1. и 163. став 1., због чега је побијана пресуда потврђена и у том делу.

Са изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**